

Obsah:

1.	Úvod	7
2.	Některé diagnostické postupy	8
2.1	Rozhovor	8
2.2	Vyšetření tělesného stavu	9
2.3	Anamnéza z okolí	9
2.4	Psychologické vyšetření	9
2.5	Toxikologické vyšetření	9
2.6	Další laboratorní a pomocná vyšetření	12
3.	Diagnostické kategorie	12
3.1	Akutní intoxikace (F1x.0)	13
3.2	Rizikové užívání	14
3.3	Škodlivé užívání (F1x.1)	14
3.4	Syndrom závislosti (F1x.2)	15
3.5	Odvýkací stav (F1x.3)	17
3.6	Odvýkací stav s deliriem (F1x.4)	17
3.7	Psychotická porucha vyvolaná psychoaktivní látkou (F1x.5)	17
3.8	Amnestický syndrom (F1x.6)	18
3.9	Reziduální stav a psychotická porucha s pozdním začátkem F1x.7 včetně „flashbacků“	18

3.10	Abúzus (zneužívání) látek nevyvolávajících závislost (F55.)	19
3.11	Patologické hráčství (F63.0)	21
3.12	Další návykové nemoci (tzv. nelátkové závislosti)	21
4.	Krátká intervence	22
4.1	Úvod	22
4.2	Některé postupy používané při krátké intervenci – přehled	23
4.3	Jasně doporučení abstinovat	24
4.4	Posilování motivace	26
4.5	Předání svépomocného materiálu	29
4.6	Doporučit docházet na setkání ve svépomocné organizaci typu Anonymních alkoholiků	31
4.7	Telefonická pomoc	31
4.8	Práce s lidmi v okolí pacienta s návykovou nemocí	32
4.9	Léčba intoxikovaného nebo z jiného důvodu nebezpečného pacienta	32
4.10	Indikace ambulantní léčby, nebo hospitalizace	35
5.	Problémy působené alkoholem a jejich léčba	37
5.1	Rozsah problému	37
5.2	Některá zdravotní rizika působená alkoholem	37
5.3	Krátká intervence	38
5.4	Akutní intoxikace alkoholem	41
5.5	Kocovina po intoxikaci alkoholem	43
5.6	Léčba odvykacích stavů po alkoholu	46
5.7	Delirium tremens	47
5.8	Léčba závislosti na alkoholu	49
5.9	Léčba psychotické poruchy vyvolané alkoholem	51
5.10	Léčba a prevence poruch paměti a intelektu u pacientů závislých na alkoholu	52
6.	Problémy působené opiáty a jejich léčba	54
6.1	Některá rizika	54
6.2	Krátká intervence	54
6.3	Intoxikace heroinem a dalšími opiáty	54
6.4	Odvykací stav po opiátech	55
6.5	Léčba závislosti na opiátech a tzv. mírnění škod	57
7.	Problémy působené kanabinoidy a jejich léčba	59
7.1	Některá rizika kanabinoidů	59
7.2	Krátká intervence	61
7.3	Intoxikace kanabinoidy	62
7.4	Léčba odvykacího stavu	63

7.5	Léčba závislosti na kanabinoidech	63
7.6	Léčba psychotických poruch vyvolaných kanabinoidy	64
8.	Problémy působené sedativy a hypnotiky a jejich léčba	64
8.1	Některá rizika	64
8.2	Krátká intervence	65
8.3	Akutní intoxikace sedativy a hypnotiky	65
8.4	Léčba odvykacího stavu po sedativech a hypnoticích	66
8.5	Léčba závislosti na sedativech a hypnoticích	68
9.	Léčba problémů působených stimulantii, zejména pervitinem a kokainem	69
9.1	Některá rizika	69
9.2	Krátká intervence	69
9.3	Intoxikace pervitinem	69
9.4	Léčba intoxikace kokainem	71
9.5	Léčba odvykacích stavů vyvolaných stimulantii	72
9.6	Léčba závislosti na stimulantcích a mírnění škod	73
9.7	Léčba psychotických poruch vyvolaných stimulantii	74
10.	Léčba problémů působených halucinogeny	74
10.1	Některá rizika	74
10.2	Krátká intervence	75
10.3	Akutní intoxikace	75
10.4	Léčba závislosti na halucinogenech	76
10.5	Léčba psychotických poruch vyvolaných halucinogeny	77
10.6	Psychotická reminiscence (flashback)	77
11.	Léčba závislosti na tabáku	78
11.1	Některá zdravotní rizika tabáku	78
11.2	Alternativy k běžným cigaretám	79
11.3	Akutní intoxikace vyvolaná užitím tabáku	80
11.4	Odvykací stav po odnětí tabáku	81
11.5	Krátká intervence a léčba	81
11.6	Pomůcka pro praxi: Jak přestat kouřit – svépomocný návod pro pacienty	83
12.	Léčba zneužívání organických rozpouštědel	85
12.1	Některá rizika	85
12.2	Krátká intervence	86
12.3	Akutní intoxikace	86
12.4	Léčba odvykacího stavu	87
12.5	Léčba komplikací	87
12.6	Léčba závislosti	87

12.7	Nácvik relevantních dovedností	88
12.8	Hospitalizace a léčba v terapeutické komunitě	88
12.9	Sledování a prevence recidiv	88
13.	Léčba problémů působených hazardem	89
13.1	Diagnostická kritéria	89
13.2	Některá rizika	89
13.3	Krátká intervence	90
13.4	Náhlé příhody a akutní stavy	90
13.5	Léčba patologického hráčství	91
13.6	Pomůcka pro praxi, svépomocný návod: Jak se zbavit hazardu	93
14.	Léčba dalších tzv. nelátkových závislostí	95
14.1	Úvod	95
14.2	Svépomocný návod pro pacienty s oniomaní: 48 tipů, jak zvládnout nezdrženlivé nakupování	96
15.	Jak vznikají recidivy návykových nemocí a jak jim předcházet	99
15.1	Úvod	99
15.2	Vznik recidivy a možnosti prevence	99
15.3	Závěr	102
16.	Prevence návykových nemocí a nadměrného stresu u lékařů	102
16.1	Úvod	102
16.2	Okruhy, jak předcházet návykovým nemocem a zvládat stres nebo rizikové emoce	104
16.3	Krátká intervence a léčba	107
16.4	Závěr	107
17.	Prevence návykových nemocí u žen	108
17.1	Úvod	108
17.2	Působení návykových látek u žen	108
17.3	Důsledky pro praxi	109
18.	Prevence návykových nemocí u dětí a dospívajících	110
18.1	Úvod	110
18.2	Některá specifika působení návykových látek u dětí a dospívajících	110
18.3	Prevence v rodině	111
18.4	Prevence ve školním prostředí	113
18.5	Sociální dovednosti a dovednosti odmítání	114
18.6	Prevence u dětí a dospívajících v širší společnosti	114
19.	Prevence návykových nemocí u starších lidí	115

19.1	Úvod	115
19.2	Zneužívání psychoaktivních látek ve vyšším věku	115
19.3	Praktické důsledky pro prevenci a léčbu	116
20.	Prevence návykových problémů v pracovním prostředí	117
20.1	Úvod	117
20.2	Rizika alkoholu v pracovním prostředí	117
20.3	Co zvyšuje riziko problémů působených návykovými látkami v pracovním prostředí	118
20.4	Některé možnosti prevence	119
20.5	Materiál pro praxi: Doporučení pracovníkům na všech stupních řízení ohledně alkoholu v pracovním prostředí	120
21.	Závislý nebo jinak problémový pacient v ordinaci praktického lékaře	121
21.1	Úvod	121
21.2	Faktory na straně pacienta	121
21.3	Faktory na straně pacientovy rodiny nebo okolí	123
21.4	Faktory na straně lékaře	124
21.5	Faktory týkající se pracoviště a organizace práce	125
21.6	Faktory týkající se jiných sociálních vlivů	126
21.7	Co z toho vyplývá pro praxi	126
22.	Závěr	127
	Použitá literatura	127